

ΤΟ ΚΠΕ ΑΚΡΑΤΑΣ ΩΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟΣ ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Σταυροπούλου Νικολία, Παπακωνσταντίνου Κώστας*, Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Ακράτας

Λέξεις Κλειδιά: Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, ΚΠΕ Ακράτας, Τοπική Ανάπτυξη

Θεματική Ενότητα: Πρόγραμμα ΚΠΕ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ: Στην εργασία παρουσιάζονται στοιχεία από τη δράση του ΚΠΕ Ακράτας που δείχνουν τη συμβολή του στη βιώσιμη ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας και στην άσκηση της επίσημης περιβαλλοντικής πολιτικής. Αυτή προέρχεται τόσο μέσα από τις δράσεις της τυπικής όσο και της άτυπης εκπαίδευσης που ασκείται και που οδηγούν στην παροχή έγκυρης ενημέρωσης και στην ανάπτυξη περιβαλλοντικής συνείδησης στην τοπική κοινωνία. Αξιοσημείωτα είναι επίσης τα άμεσα οικονομικά οφέλη που προέρχονται από τη δραστηριότητα του ΚΠΕ (επισκέψεις σχολείων, ποικίλες δαπάνες, ενίσχυσης τουριστικής κίνησης κατά τους χειμερινούς μήνες κλπ.). Τέλος το ΚΠΕ μπορεί να παρέχει άμεση στήριξη σε θεσμοθετημένες δομές άσκησης περιβαλλοντικής πολιτικής όπως οι Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων περιοχών και η δημιουργία ολοκληρωμένων σχεδίων διαχείρισης απορριμμάτων. Τα ίδια ισχύουν και για όλα τα ΚΠΕ της χώρας.

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: Το ΚΠΕ Ακράτας ιδρύθηκε το 1996 και άρχισε να λειτουργεί κανονικά από το 1997. Από το 2002 άρχισε να χρηματοδοτείται από το ΕΠΕΑΕΚ. Η εργασία στοχεύει στο να παρουσιάσει αποτελέσματα από τη δράση του ΚΠΕ Ακράτας που δείχνουν το ρόλο που παίζει στη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής και στην προστασία του φυσικού της περιβάλλοντος. Ο ρόλος αυτός δεν απορρέει μόνο από όσα προβλέπονται στην ιδρυτική απόφαση του ΚΠΕ Ακράτας αλλά έχει πολλές ακόμα προεκτάσεις καθώς το ΚΠΕ αποτελεί το μόνο «θεσμό» στην περιοχή με αντικείμενο σχετικό προς τα ζητήματα της βιώσιμης ανάπτυξης και της προστασίας της φύσης.

ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΑΙ ΜΕΣΑ Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται προέρχονται από τους ετήσιους απολογισμούς δράσης του ΚΠΕ Ακράτας. Επίσης προέρχονται από στοιχεία που προαιρετικά έδιναν οι συνοδοί δάσκαλοι και καθηγητές και αφορούσαν οικονομικά στοιχεία της κάθε σχολικής επίσκεψης. Τέλος προέρχονται από τα συμπεράσματα Σεμιναρίων και ημερίδων του Κ.Π.Ε. όπως το Σεμινάριο με τίτλο «Π.Ε. και Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων περιοχών» που έγινε στο ΚΠΕ Ακράτας 26 – 28 Μαρτίου 2004 και η Ημερίδα με τίτλο «Διαχείριση Απορριμμάτων στην Αιγιάλεια» στις 9 Ιουνίου 2004.

Δεν είναι σκοπός της παρούσης εργασίας να παρουσιαστεί το φάσμα των δράσεων του Κ.Π.Ε. Συνοπτικά, το Κ.Π.Ε. Ακράτας εκπονεί τέσσερα μονοήμερα προγράμματα για σχολεία και των τριών βαθμίδων εκπαίδευσης. Κάθε χρόνο περίπου 70 σχολεία (περίπου δύο σχολεία ανά εβδομάδα) επισκέπτονται για αυτό το λόγο το Κ.Π.Ε. κάτι που σημαίνει περίπου 2.100 μαθητές και 180 συνοδοί δάσκαλοι ή καθηγητές. Συνολικά, μέσα στις τελευταίες επτά σχολικές χρονιές, έχουν επισκεφτεί το Κ.Π.Ε. Ακράτας 419 σχολεία,, 12.528 μαθητές και 1.122 συνοδοί εκπαιδευτικοί. Επίσης το Κ.Π.Ε. οργανώνει κατά μέσο όρο τέσσερα σεμινάρια επιμόρφωσης εκπαιδευτικών κάθε χρόνο, συμμετέχει σε

τέσσερα εθνικά και διεθνή θεματικά δίκτυα, παράγει εκπαιδευτικό υλικό και υποστηρίζει ποικιλοτρόπως τις δράσεις των σχολείων της περιοχής του. Σε ότι αφορά την άτυπη εκπαίδευση πραγματοποιούνται επιμορφωτικές ημερίδες και συνέδρια με θέματα που αφορούν την ήπια ανάπτυξη και ζητήματα προστασίας του τοπικού περιβάλλοντος (φυσικού και αστικού). Συνολικά, από το 1997 έχει διοργανώσει 38 Σεμινάρια, Συνέδρια και Ημερίδες που παρακολούθησαν 880 εκπαιδευτικοί και πάνω από 1.200 πολίτες.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ. Από τη μέχρι σήμερα εμπειρία μπορούμε να συνοψίσουμε ότι η δραστηριότητα του Κ.Π.Ε. Ακράτας συμβάλει στη βιώσιμη ανάπτυξη και την προστασία της άγριας φύσης μέσω τεσσάρων βασικών αξόνων.

A. Ο πρώτος, που είναι και ο σημαντικότερος, αφορά τον εκπαιδευτικό του ρόλο και σχετίζεται με τη σημασία της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης για τις τοπικές κοινωνίες. Η ανάλυσή του ωστόσο ξεφεύγει από το σκοπό αυτής της εργασίας.

B. Ο δεύτερος άξονας αφορά το ρόλο του Κ.Π.Ε. σε σχέση με την τοπική κοινωνία πραγματοποιείται μέσα από τις επιμορφωτικές ημερίδες, τα Δελτία Τύπου, τις ανακοινώσεις αλλά και τις ποικίλες συνεργασίες με τοπικούς φορείς. Αποτελεί δεδομένο ότι το Κ.Π.Ε. αναγνωρίζεται πλέον ως ο κατ' εξοχήν θεσμός που σχετίζεται με τα θέματα βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής. Από αυτές τις δράσεις επιτυγχάνεται:

1. Έγκυρη πληροφόρηση για περιβαλλοντικά ζητήματα2. Καλλιέργεια περιβαλλοντικής συνείδησης3. Ευαισθητοποίηση - συναισθηματική καλλιέργεια4. Ανάπτυξη κριτικής σκέψης και ικανότητας ανάλυσης θεμάτων επικαιρότητας5. Ανάπτυξη ικανοτήτων για δράσηΕδώ ωστόσο πρέπει να σημειωθεί ότι σε ορισμένες περιπτώσεις το κοινό ζητά από το Κ.Π.Ε. παρεμβάσεις κατασταλτικής ή ελεγκτικής φύσης σε παρανομίες και γενικά αρνητικές επεμβάσεις στο φυσικό περιβάλλον ή στην διατύπωση άποψης σε θέματα πολιτικής φύσης. Τέτοια ζητήματα σαφώς και δεν αποτελούν αντικείμενο του Κ.Π.Ε.

Γ. Ο τρίτος άξονας αφορά στα άμεσα οικονομικά οφέλη για την τοπική κοινωνία από τη δράση του Κ.Π.Ε. Μεγάλο μέρος αυτών προέρχονται από τις δαπάνες στις οποίες προβαίνει το ίδιο το Κ.Π.Ε. (συντήρηση εγκαταστάσεων, αναλώσιμα, εκπαιδευτικά υλικά, έξοδα εκδηλώσεων και φιλοξενίας κλπ.). Συνολικά, κατά μέσο όρο το Κ.Π.Ε. δαπανά στην τοπική κοινωνία περίπου 20.000 ευρώ το χρόνο για τα σχολικά προγράμματα και 30.000 ευρώ για τα σεμινάρια και τις ημερίδες. Σε αυτά πρέπει να προστεθούν άλλα 10.000 ευρώ για διάφορα αναλώσιμα, συντήρηση κλπ. Σημαντικές είναι επίσης οι δαπάνες που γίνονται από τα ίδια τα σχολεία που επισκέπτονται την περιοχή. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι από τα 70 έως 80 σχολεία που επισκέπτονται το Κ.Π.Ε. περίπου 20 διανυκτερεύουν τουλάχιστον ένα βράδυ με συνολική δαπάνη περίπου 20.000 ευρώ. Περίπου 40 γευματίζουν στην περιοχή με μέσο όρο συνολικής δαπάνης περίπου 12.000 ευρώ.

Συνεπώς τα σχολεία δαπανούν στην περιοχή του Κ.Π.Ε. συνολικά πάνω από 30.000 ευρώ ετησίως, έσοδο σημαντικό αν αναλογιστούμε ότι αφορά εξ' ολοκλήρου κίνηση εκτός τουριστικής περιόδου και κατά κύριο λόγο καθημερινές. Το σύνολο των δαπανών που σχετίζονται με το Κ.Π.Ε. και αφορούν τον εμπορικό κλάδο της περιοχής ανέρχεται έτσι σε τουλάχιστον 90.000 ευρώ ετησίως.

Σε αυτόν τον άξονα τα πραγματικά οφέλη είναι πολύ μεγαλύτερα αν αναλογιστούμε την μεγάλη προβολή του φυσικού περιβάλλοντος και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της

περιοχής. Αυτά οδηγούν τόσο σε τουριστική κίνηση κατά τους χειμερινούς μήνες όσο και στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Δ. Ο τέταρτος άξονας αφορά στο γεγονός ότι τα Κ.Π.Ε. αποτελούν ένα θεσμό του κράτους που σαφώς επικεντρώνεται, μέσω της εκπαίδευσης φυσικά, σε θέματα βιώσιμης ανάπτυξης και προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος. Ακόμη πιο σημαντικό είναι ότι αυτός ο θεσμός, κλείνοντας δέκα χρόνια ζωής, αποτελεί ήδη ένα εδραιωμένο και αρκετά ώριμο σχήμα. Αντίθετα οι υπόλοιποι επίσημες δράσεις με αποκλειστικό αντικείμενο την προστασία και διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος και τη βιώσιμη ανάπτυξη είναι πολύ πιο νέες και αντιμετωπίζουν δυσκολίες στα πρώτα τους βήματα. Βασικό παράδειγμα αποτελούν οι 25 νέοι Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών που ιδρύθηκαν το 2003. Στην περίπτωση του Κ.Π.Ε. Ακράτας ο ΦΔ της περιοχής Χελμού Βουραϊκού βρίσκεται εντός των ορίων του Δήμου Ακράτας. Το Κ.Π.Ε. πήρε την πρωτοβουλία και οργάνωσε την πρώτη συνάντηση με τη συμμετοχή των τριών ΦΔ της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (Μεσολογγίου, Στροφιλιάς - Κοτυχίου και Χελμού – Βουραϊκού), όπου αναλύθηκε ο ρόλος και οι δυνατότητες των ΦΔ. Έγινε επίσης σαφές ότι τα Κ.Π.Ε., όπου αυτά βρίσκονται σε άμεση σχέση με Προστατευόμενες Περιοχές μπορούν να παίζουν πρωτεύοντα ρόλο στη στήριξη των ΦΔ και στην ανάπτυξη μόνιμων συνεργασιών με αυτούς.

Σημαντική είναι επίσης η συμβολή του Κ.Π.Ε. σε άλλες επίσημες πολιτικές σχετικές με το περιβάλλον όπως η διαχείριση των στερεών αποβλήτων. Έτσι με πρωτοβουλία του Κ.Π.Ε. οργανώθηκε συνάντηση όλων των Δήμων της Αιγιάλειας με θέμα ακριβώς την ανεύρεση λύσης και τη δημόσια συζήτηση, ενέργειες που δεν είχαν γίνει προηγουμένως μολονότι το ζήτημα ήταν εξαιρετικά σοβαρό.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ: Πέρα από τον καθαρά εκπαιδευτικό του ρόλο, το Κ.Π.Ε. Ακράτας έχει σημαντική θέση στην τοπική κοινωνία ως ένας ώριμος θεσμός με αντικείμενο τη βιώσιμη ανάπτυξη και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. Αν αναλογιστούμε τα μέχρι πρόσφατα προβλήματα στελέχωσης και χρηματοδότησης φαίνεται πως το Κ.Π.Ε. μπορεί να αποτελέσει ακόμη σημαντικότερο άξονα βιώσιμης ανάπτυξης. Βεβαίως δεν πρέπει να αποδώσουμε στο Κ.Π.Ε. ρόλο που δεν έχει και συγκεκριμένα ρόλο αποφασιστικό σε θέματα ανάπτυξης ή ρόλο παρεμβάσεων σε ζητήματα πολιτικής ή διαιτησίας σε αντιπαραθέσεις. Ωστόσο πρέπει να δεχτούμε ότι τα Κ.Π.Ε. δίνουν σημαντική υποστήριξη στις τοπικές κοινωνίες και αναγνωρίζονται ως κάποιου είδους «αυθεντίες» σε «περιβαλλοντικά ζητήματα» εν γένει. Τέλος, τα Κ.Π.Ε. μπορούν να παίζουν κομβικό ρόλο στην υποστήριξη επίσημων πολιτικών για το περιβάλλον, που κυρίως πηγάζουν από τις υποχρεώσεις της χώρας μας στα πλαίσια της Ε.Ε.